

Stane:

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7:50
za 1 mesec 2:50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 24

Ptuj, 13. junija 1920

II. letnik

Kaj naj to pomeni?

Kdo izmed nas, ki se je nekoliko zanimal za naše javno delovanje, se še dobro ne spominja proslulega društva „Südmarke.“ Bilo je ustanovljeno izrecno v ta namen, da napravi iz slovenskih pokrajin čimprej nemško južno marko. Nemški „Schulverein“, ki je lovil bolj otroške duše, je deloval Nemcem prepočas. Z Südmarko so segli tudi po odrastlih ljudeh, segli ne samo po naših ljudeh, nego tudi po naši slovenski zemlji, da jo dobe čimprej v svojo oblast. Strašili se niso denarnih žrtev, napeli so vse svoje duševne sile, da raznarode naš narod in ustvarijo tako preko potujčenih naših hrbtov svoj zaželeni nemški most do Adrije. Svoje grabežljive ostre kremplje so bili zasadili že v razne kraje po Sloveniji, v mesta, trge, industrijske kraje zlasti po našem Koroškem in Štajerskem, pa tudi že po Kranjskem in Primorskem. Po obmejnih nekaj krajih so se zajeli že v naše živo meso.

Z avstrijskim polomom bi bilo misliti, mora prenehati tudi Südmarkino delovanje. Slovenci smo si s Hrvati in Srbi ustvarili svojo državo. Malo število Nemcev, ki je naseljeno na našem ozemlju, uživa z nami enake pravice. Nenaseljeni Nemci pa, ki so na naše ozemlje prišli radi kruha, so se smeli prostovoljno vrniti med svoje brate, pristne Nemce. Kdor pa je pri nas ostal, bi smeli pričakovati, da se temu primerno tudi vede in ne ruje proti novi državi.

Ali zmotil bi se bil, kdor je kaj takega pričakoval! Dotičnik ne bi prav poznal naših Nemcev panemškutarjev. Oni, ki so pri nas ostali, so se navidezno sicer udali v nove razmere, a le navidezno. Njihovo srce je ostalo nam sovražno, njihovo mišljenje se pri večini ni izpremenilo naši državi v prilog. Težka je ta obdolžitve! Izrekli smo jo že tudi v našem listu večkrat, ne brez tehtnih vzrokov, in ponoviti jo moramo iznova. Zakaj?

V Gradcu so pri Südmarki oživili odsek za spodnjo deželo (Gau Unterland), ki obsega nekdanje podružnice mariborskega, celjskega in ptujskega okraja, ter koroške in kranjske. V pripravljalnem odboru so med drugimi znani H. Wastian, dr. H. Mühlbacher, bivši profesor in nemški vodja v Mariboru, višji upravitelj W. Klementsčitsch, višji sodni svetnik dr. A. Doleschell itd. Ti so izdali na nemške žene in može v Sloveniji oklic hujskajoče, veleizdajalske vsebine.

Za te Nemce je naša Slovenija samo „Gau Unterland“, ki je iztrgala Nemcem eve-toča mesta in trge, odtrgala štajerski deželi za življenje važne vinske gorice in rodovitna polja ter nasilno spravila Nemce pod tujo oblast. Zato pozivlja vse Nemce, one v naši Sloveniji, kakor tudi drugod, naj pristopijo temu odseku, ter pomagajo Nemcem, ki so bili pregnani iz domovine (t. j. Slovenije) ali žive v njej zatirani, v narodno političnem, kulturnem in gospodarskem oziru.

Ali ni ta oklic višek nesramnosti, poln laži in zavijanj? Po polomu so se zastopniki prebivalstva v Sloveniji prostovoljno izjavili za novo državo. Da ni bilo med njimi

nemških zastopnikov, je umevno. Pa naj li odloča o usodi Slovencev peščica Nemcev, malo pravih, več po sili, ki žive med Slovenci in od Slovencev? Ali so Nemci mari vprašali naše slovenske rojake v Gradcu in drugod, ali hočejo živeti v nemški republiki? Mislimo, da ne.

Se bi pa Nemcem med nami godi kaka krivica v narodno-političnem, kulturnem ali gospodarskem oziru? Najboljši odgovor na to pač je, da bi bili mi Slovenci pod nekdanjim nemškim gospodstvom stokrat veseli, ko bi bili smeli uživati toliko pravice, kolikor sedaj Nemci pri nas. Dokazov za to imamo vse polno zlasti tudi pri nas v Ptuj in v ptujskem okraju. Kako silo pa delamo neki našim Nemcem? Ali jih morda pobijamo, kakor so ptujski Nemci in nemškutarji s svojimi bratci l. 1908 pobijali mirne Slovence z vednostjo in odobravanjem mestnega županstva? Ali smo mari zahtevali pri našem vladarju, naj pokaže svojo trdo pest proti Nemcem, kakor je to zahteval ptujski paša Ornig kot govornik med nami živečih Nemcev in nemškutarjev l. 1918 od cesarja Karla proti nam Slovincem? Koga smo mi izganjali iz njegove domovine Slovenije? Menda vendar ne raznih uradnikov, nesposobnih za uradovanje pri nas, ker večinoma niso znali jezika, pa nas tudi črtili kot tujci in zagrizeni zatiralci naše narodnosti? Ti so prostovoljno odšli, kamer sodijo, med svoje nemške brate. Enega pa res poznamo, ki ima pri nas svojo domovino, ki je pristnega slovenskega rodu, pa ne živi med nami. Ali izgnali ga nismo mi! Može ob polomu sam pobegnil. Zakaj, bo sam najbolje vedel. Pri nas ga vsi poznamo. Ptujčani se ga bodo najbrže še dolgo spominjali, predno bodo poravnane milijonske vsote, ki jih je Mestna hranilnica ptujska dala na njegovo povelje za vojno posojilo. Širša slovenska javnost ga je spoznala, ko je pokazal svojo „tevtonsko“ kulturo l. 1908 na udeležnikih Ciril-Metodove skupščine, prišlih iz vse Slovenije. Domačini so živo čutili njegove srce, ko so jih nedolžne kamenjali in pretepali l. 1914. Tak može se je sam pregnal, da nemoteno premišljuje svoja dela in morda obžaluje, da ni cesar Karel utegnil venčati njegova dela z obćim pokolom Slovencev.

Takih in enakih ljudi je še med odišlimi Nemci, pa tudi med onimi, ki so tu doma ali žive pri nas. Vajeni so bili v prejšnjih časih neomejenega gospodstva. Dasi v veliki manjšini, so uživali vse predprave gospodujočega naroda. Sedaj so jim te predprave odvzete, zenačeni so z drugimi sodržavljanji, ktere so preje zaničevali in zatirali. Odtod njihova nevolja, Ali ne bo jim drugo preostalo, kakor da se preuče in prilagodijo razmeram. Pametni njihovi rojaki so to že storili in vidijo, da jim ni nikake krivice. Kdor pa misli, da se morajo vrniti stari časi krivičnega nemškega gospodstva, in ruje proti naši državi, se ne bo smel pritoževati, ako mu dejansko pokažemo, da imamo tudi mi toliko moči, da napravimo red in če tudi s silo. Kdor sebi lasti pravice, da sme sebi v prid po svoje urejevati javne razmere, mora tudi javni oblasti priznati isto pravico, da po svoje ureja svoje razmere in jih brani z vso

močjo. Kdor je v svojem delu proti državi brezobziren, ne zasluži drugega, da ravna tudi država z njim enako, torej brezobzirno.

V našem listu smo že večkrat javno ožigosali nepošteno in krivično počenje nezadovoljnih krogov med nami. Ker moramo po omenjenem graškem oklicu sklepati, da so ti krogi v tesni zvezi z njimi, moramo iznova javno pibiti, da je tako počenje protidržavno, veleizdajalsko. Čudimo se, kako more trpeti avstrijska republika, ki hoče živeti z našo državo v dobrih razmerah, da se v njeni sredi po njenih nastavljenih organizuje javna propaganda proti naši državi. Prepričani pa smo, da bodo naše oblasti in naša država posvetile temu protidržavnemu gibanju vso pozornost ter je zatrlje že v kalu. Sicer pa ne kličimo samo državnih oblasti na pomoč, nego poskrbimo sami s svojim smotrnim delom, da se ne povrnejo več časi septemberskih pobitij l. 1908 ali brezpravnosti v vojskinih letih, ker tretji izbruh nemške besnosti bi bil hujši od prvih dveh in bi po odkritem priznanju pred Karlom končal z našim uničenjem.

Gospodarstvo.

Konjerejski odsek slovenske kmetijske družbe. V področju konjerejskega odseka 2 vršijo se letos ogledovanja in premovanja konjev 12. julija v Brežicah za okraje Brežice in Sevnico, 14. julija v Grobelnu za okraj Šmarje in Sv. Jurški okoliš, 15. julija Žalec za okraje Gornji Grad, Vransko, Laški trg in Celje. 19. julija Središče za okraj Ormož. 20. julija Ptuj za okraj Ptuj. 21. julija Spodnja Polskava za okraj Slovenska Bistrica, 22. julija Konjice za okraj Konjice, 26. julija Lendava, 27. julija Murska Sobota za Prekmurje, 28. julija Radenci za okraj Gornja Radgona, 29. julija Ljutomer za Ljutomer, 2. avgusta Sv. Lenart za Sv. Lenart, 3. avgusta Maribor za okraj Maribor, 4. avgusta Sinčevas, 5. avgusta Grabštajn za okrajno glavarstvo Velikovec, 6. avgusta Slovenjgradec za okraje Slovenjgradec, Marenberg, Šostanj in Koroške občine, katere spadajo pod okrajno glavarstvo Slovenjgradec. Premovali se bodo letos tudi eno- in dveletni žrebci.

Naredbo za promet z usnjem je izdal hrvatski ban sporazumno z deželno vlado za Slovenijo. Ustanovi se centrala z imenom „Derma, zavod za promet sa surovimi i gotovim kožama kao zadruga“ s sedežem v Zagrebu. Člani te družbe, ki se osnuje po določilih trgovinskega zakona, bodo vsa podjetja, ki se pečajo s predelovanjem in strojenjem kož v svrhu nadaljne prodaje. Kdor se ne prijavi, ne dobi surovih kož. Izvoz kož in usnja iz Hrvatske, Slavonije in Medmurja je prepovedan. Izšla je hkratu naredba, ki prinaša maksimalne cene. Maksimalna cena za kože (goveje) znaša 26 do 36 K. Suhe kože dobe 2.4 višjo ceno. Telečje kože (sveže) 38 do 42 K, suhe 2.4 več. Svinjske kože 12 do 18 K za 1 kg, suhe dvakrat več. Skupovalci, v to oblašeni, smejo za prevzemanje, soljenje in predajo na postaji računati 7% od kg surove kože. Določene so tu cene za